

Національний
банк України

Результати опитування керівників
підприємств **Хмельницької**
області щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2020 року

**Опитування проводилося до
встановлення карантинних заходів**

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Хмельницької області в I кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Хмельницької області в I кварталі 2020 року свідчать, що респонденти очікували скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та погіршення розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозувалося подальше зростання цін та посилення девальваційних процесів¹.

У наступні 12 місяців керівниками підприємств області очікувалося:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 7.1% (у IV кварталі 2019 року – 0.0%) (графік 1), у цілому по Україні прогнозується зростання виробництва – 10.4%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікували зростання споживчих цін до 6.0%, становила 71.4%, у цілому по Україні – 68.5%. **Головним чинником інфляції** респонденти назвали витрати на виробництво (64.3% відповідей). Значно вище, порівняно з попереднім кварталом, оцінено вплив чинника «доходи населення» (графік 2);
- **посилення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікували 75.0% респондентів (у IV кварталі 2019 року – 64.3%), у цілому по Україні – 65.2%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств** третій квартал поспіль: баланс відповідей – «мінус» 14.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 7.1%) (таблиця). У цілому по Україні керівники підприємств очікували поліпшення фінансово-економічного стану – 16.9%;
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 7.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 6.7%), у тому числі обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 28.6%. У цілому по Україні баланси відповідей – 23.0% та 17.5% відповідно;
- **зменшення інвестиційних видатків як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар:** баланси відповідей: «мінус» 28.6% та «мінус» 42.9% відповідно. У цілому по Україні очікувалося зростання інвестиційних видатків: баланси відповідей – 2.4% та 14.1% відповідно;
- **значне скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 35.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 13.3%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 3.9%;
- **високі темпи зростання цін на товари/послуги, що купуються:** баланс відповідей – 71.4%, водночас **незначне здорожчання товарів/послуг власного виробництва:** баланс відповідей – 14.3% (у попередньому кварталі – 80.0% та 33.3% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину, матеріали, енергоносії та вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 35.7% та 42.9% відповідно (у IV кварталі 2019 року – 35.7% та 66.7% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств області нарощувати виробництво, респонденти назвали занадто високі ціни на сировину та матеріали, брак кваліфікованих працівників і недостатній попит (графік 5).

Очікувалося значне зростання потреби підприємств у позикових коштах найближчим часом (графік 8). 57.1% респондентів, які взяли участь в опитуванні, планували брати банківські кредити (переважно в національній валюті). Оцінки щодо посилення жорсткості умов доступу до банківських кредитів суттєво знизилися (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами – головний стримуючий чинник залучення кредитних ресурсів (графік 10).

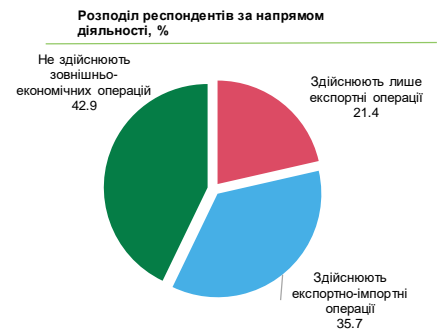
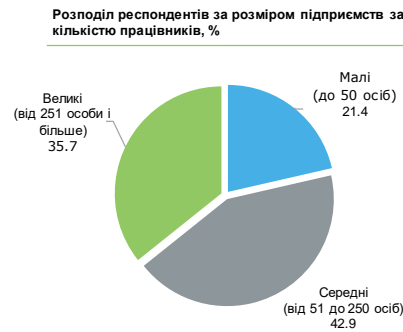
Усі респонденти області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках, у цілому по Україні – 96.6%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

- **поточний фінансово-економічний стан підприємств є добрий:** баланс відповідей – 15.4% (у IV кварталі 2019 року – 13.3%), у цілому по Україні – 9.7%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва збільшився і є вищий, ніж нормальний:** баланс відповідей – 10.0% (у IV кварталі 2019 року – «мінус» 10.0%);
- **збільшення вільних виробничих потужностей.** Підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів: баланс відповідей – 15.4% (у попередньому кварталі – «мінус» 20.0%).

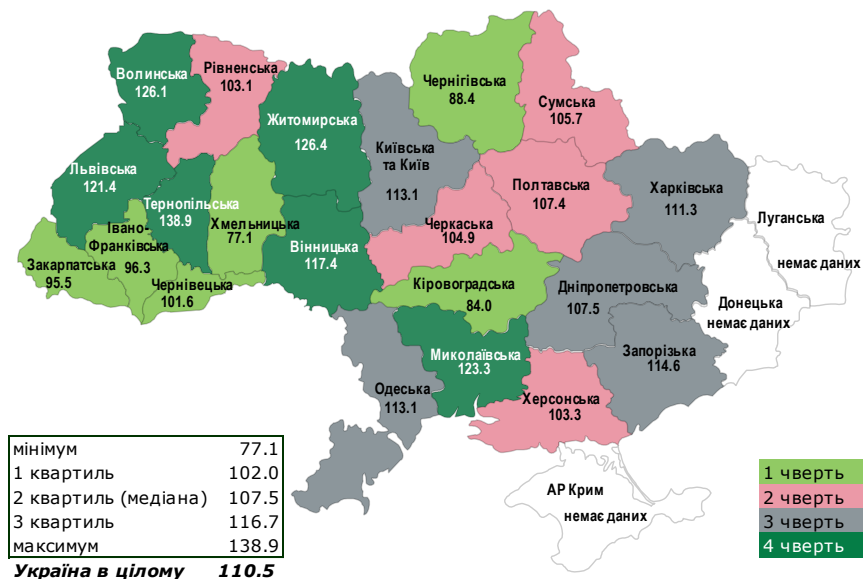
¹ Опитування проводилося до встановлення карантинних заходів.

Паспорт вибірки^{2,3}

- період проведення – 11 лютого – 03 березня 2020 року;
- опитано всього 14 підприємств;
- репрезентативна за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями⁴, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Хмельницької області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2019 р.	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	12.5	0.0	-7.1	-7.1	-14.3
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	31.3	20.0	-18.8	-6.7	7.1
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	20.0	13.3	-13.3	-14.3	-28.6
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	40.0	6.7	0.0	7.1	-42.9
кількості працівників	-6.3	-26.7	-12.5	-13.3	-35.7

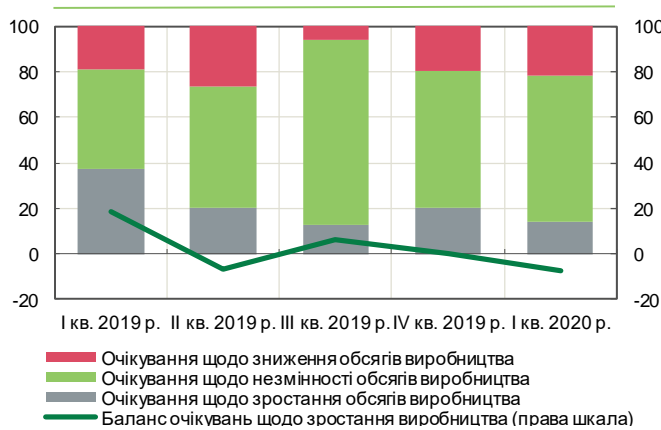
² Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

³ В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

⁴ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

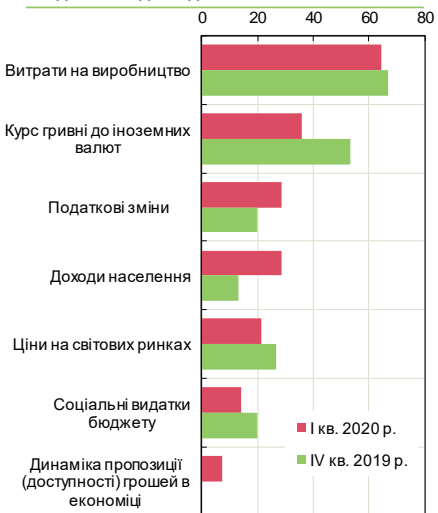
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

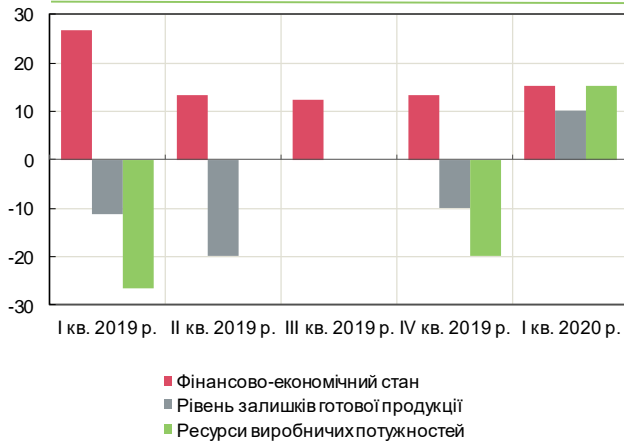
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

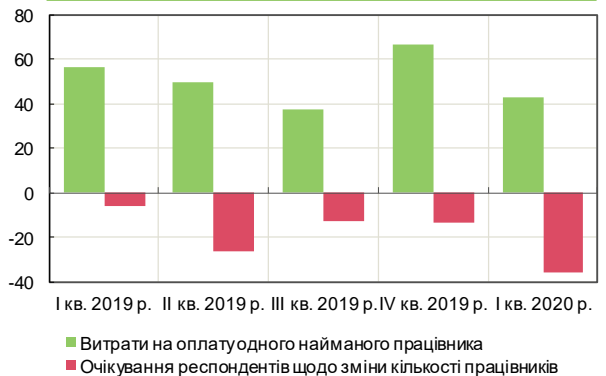
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

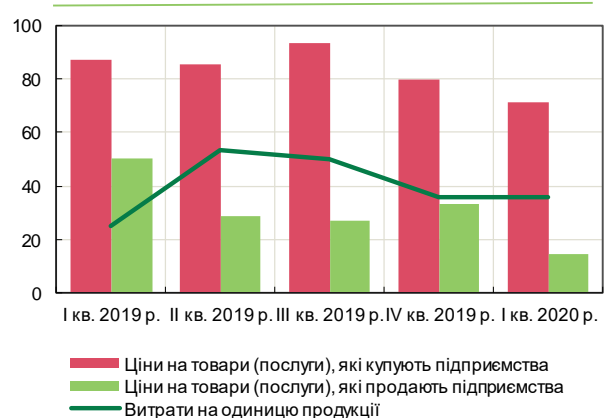
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

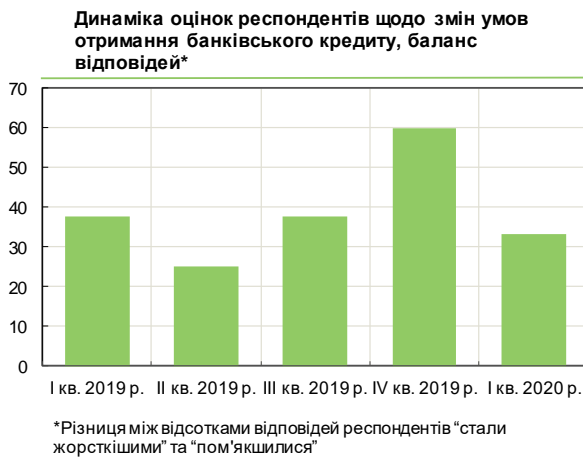
Графік 7

Графік 8

Графік 9

Графік 10

